

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tost/6/2017
Identifikačné číslo spisu: 9516100097
Dátum vydania rozhodnutia: 27. septembra 2017
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9516100097.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Gabriely Šimonovej, v trestnej veci proti obžalovanému D. R. a spol. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave 27. septembra 2017, prerokoval sťažnosť svedka R. J., podanú prostredníctvom právnej zástupkyne JUDr. Veroniky Ruščanskej, advokátky v Humennom, proti uzneseniu samosudcu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 10. októbra 2016, sp. zn. BB-4T/15/2016, takto

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku z r u š u j e sa uznesenie samosudcu Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 10. októbra 2016, sp. zn. BB-4T/15/2016. Podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku u k l a d á sa svedkovi R. J., nar. XX. E. XXXX., bytom U., P. XX, poriadková pokuta vo výške 50 eur (päťdesiat eur).

Odôvodnenie

Samosudca Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica uznesením z 10. októbra 2016, sp. zn. BB-4T/15/2016 rozhodol tak, že podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku uložil svedkovi R. J. poriadkovú pokutu vo výške 200 eur. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že špecializovaný trestný súd vedie pod sp. zn. BB-4T/15/2016, trestné konanie proti obžalovanému D. R. a spol. pre prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona a iné. V predmetnej trestnej veci bolo určené hlavné pojednávanie na 5. až 7. septembra 2016. Predvolaný na hlavné pojednávanie (5. septembra 2016) bol aj svedok R. J., ktorý predvolanie prevzal dňa 25. augusta 2016 (č. l. 242), v ktorom bol poučený o možnosti uloženia poriadkovej pokuty v prípade nedostavenia sa na hlavné pojednávanie bez dostatočného ospravedlnenia. Dňa 31. augusta 2016 (č. l. 254-255) sa svedok prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne JUDr. Veroniky Ruščanskej z neúčasti na určenom hlavnom pojednávaní ospravedlnil z dôvodu, že v čase konania hlavného pojednávaní sa bude nachádzať mimo územia Slovenskej republiky. Svedok neuviedol časové rozpätie, počas ktorého sa bude v zahraničí nachádzať. Hlavné pojednávanie bolo odročené na 10. októbra 2016 a na tento termín bol opätovne svedok predvolaný, ktoré predvolanie si prevzal 12. septembra 2016 (č. l. 284) aj s poučením o možnosti uloženia poriadkovej pokuty. Dňa 7. októbra 2016 sa svedok opätovne ospravedlnil prostredníctvom zvolenej právnej zástupkyne z neúčasti na hlavnom pojednávaní z dôvodu, že v čase konania hlavného pojednávaní sa bude nachádzať v

zahraničí. Opäť neuviedol rozpätie svojho pobytu v zahraničí. Napriek riadnemu a včasnému doručeniu predvolaní, ktoré svedok potvrdil vlastnoručným podpisom na návratkách doručeníek sa na určené termíny hlavného pojednávania nedostavil, pričom svoju neúčast' riadnym spôsobom neospravedlnil. V predvolaní na hlavné pojednávania bol svedok poučený podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku o možnosti uloženia poriadkovej pokuty. Samosudca Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica sa dňa 10. októbra 2016 telefonicky spojil s právnou zástupkyňou svedka R. J., ktorej oznámil, že neakceptuje ospravedlnenie svedka a trvá na tom, aby sa svedok dostavil v ten deň na výsluch do 15.00 hod., v opačnom prípade mu bude uložená poriadková pokuta a bude predvedený prostredníctvom polície. Napriek tomu sa predvolaný svedok na hlavné pojednávania nedostavil. Samosudca špecializovaného trestného súdu ospravedlnenie svedka považoval za nedostatočné, vzhľadom na to, že svedok sa neospravedlnil riadnym spôsobom, t.j. neuviedol opätovne dobu, po ktorú sa bude zdržiavať v zahraničí, a nepriložil k tomu relevantný doklad a uložil mu poriadkovú pokutu vo výške 200 eur [uznesenie špecializovaného trestného súdu z 10. októbra 2016, sp. zn. BB-4T/15/2016 (č. l. 315), doručené svedkovi 20. októbra 2016 a v ten istý deň doručené aj právnej zástupkyňi (č. l. 317)]. Proti uloženiu poriadkovej pokuty podal svedok R. J. prostredníctvom právnej zástupkyne sťažnosť 21. októbra 2016 (č. l. 319-321). Predmetná sťažnosť bola Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložená na rozhodnutie spolu so základným spisom 29. marca 2017. V sťažnosti sťažovateľ uviedol, že svoju neprítomnosť ospravedlnil riadne a včas. Zdôraznil, že k odročaniu hlavného pojednávania určeného na 5. septembra 2016 nedošlo z dôvodov na strane svedka. Súd telefonicky v deň konania hlavného pojednávania oznámil svedkovi, že určené hlavné pojednávania bolo odročené. Neupovedomil o tom právneho zástupcu svedka. O tejto skutočnosti sa právny zástupca svedka dozvedel len na základe telefonickej informácie od klienta dňa 7. októbra 2016, kedy aj bolo elektronickou formou a v ten istý deň aj poštou riadne a včas odoslané ospravedlnenie neúčasti svedka. Podľa názoru svedka, nedošlo k rušeniu konania, ani sa voči súdu nesprával urážlivo a svoju neúčast' na hlavnom pojednávani odročenom na 10. októbra 2016 riadne a včas ospravedlnil. Okrem toho v deň konania hlavného pojednávania sudca právnenému zástupcovi svedka oznámil, že ospravedlnenie neakceptuje a trvá na výsluchu svedka v daný deň, inak mu bude uložená poriadková pokuta. Svedok sa nemohol na výsluch dostaviť, pretože bol odcestovaný v zahraničí. Podľa názoru svedka, neoznámenie časového rozpätia, počas ktorého sa mal nachádzať v zahraničí, nemožno považovať za dôvod nedostatočného ospravedlnenia, tak ako to uviedol konajúci súd v odôvodnení napadnutého uznesenia. Ospravedlnenie bolo dostatočné. O neospravedlnenú neprítomnosť ide vtedy, ak nebola neprítomnosť ospravedlnená riadne a včas, čo v danom prípade neprichádza do úvahy, keďže svedok sa riadne a včas ospravedlnil. K zmareniu hlavného pojednávania nedošlo. Svedok okrem iného oznámil, že žiada, aby jeho výpoveď bola na hlavnom pojednávani prečítaná za účelom hospodárnosti súdneho konania. Nebolo v jeho úmysle zmariť hlavné pojednávania, resp. spôsobiť prieťahy v konaní. Svedok je toho času študentom na A. v P., pričom nie je zárobkovo činný a nemá finančné zdroje na úhradu uloženej pokuty. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie zrušil. Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podanej sťažnosti preskúmal v zmysle § 192 ods. 1 Trestného poriadku správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, a konanie predchádzajúce tomuto výroku a dospel k záveru, že sťažnosť svedka R. J. je čiastočne dôvodná, avšak pre iné skutočnosti, ako uviedol vo svojej sťažnosti. Podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku kto napriek predchádzajúcemu napomenutiu ruší konanie alebo kto sa voči súdu, prokurátorovi, alebo policajtovi správa urážlivo alebo kto bez dostatočného ospravedlnenia neposlúchne príkaz alebo nevyhovie výzve alebo predvolaniu podľa tohto zákona, toho môže sudca a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt potrestať poriadkovou pokutou do 1 650 eur; ak ide o právnickú osobu až do 16 590 eur. Na možnosť uloženia poriadkovej pokuty musia byť dotknuté osoby vopred upozornené. Najvyšší súd zo spisového materiálu zistil, že svedok R. J. sa nedostavil na určené hlavné pojednávania, pričom svoju neúčast' neospravedlnil hodnoverne a dostatočným spôsobom. Následne neuposlúchol ani výzvu súdu na predloženie doplnenia ospravedlnenia. Najvyšší súd poznamenáva, že z obsahu pojmu dostatočné ospravedlnenie vyplýva, že musí ísť jednak o vážny dôvod, ktorý bránil vyhoveniu príkazu a predvolaniu podľa zákona a jednak o včas podané ospravedlnenie (R 15/1990, R 83/2001). Za vážny dôvod, ktorý bráni svedkovi v účasti na úkone trestného konania, treba považovať taký dôvod, ktorý je porovnateľný s významom úkonu, s následkami jeho nevykonania a potrebou jeho opätovného nariadenia (R 35/1998). Ospravedlnenie svedka R. J., že sa nemôže zúčastniť hlavného pojednávania z

dôvodu, že sa bude nachádzať v zahraničí, by bolo dostatočným ospravedlnením len vtedy, ak by svedok uviedol miesto pobytu v zahraničí, dobu pobytu v zahraničí ako aj dôvod jeho pobytu (napr. služobná cesta, dovolenka atď.). Hodnoverným ospravedlnením neprítomnosti je najmä ospravedlnenie neprítomnosti zo zdravotných dôvodov opretých o aktuálne lekárske potvrdenie alebo z dôvodov vážnej udalosti v rodine, ktorá vyžaduje prítomnosť svedka (obvineného), neodkladný pracovný úkon, zanedbanie ktorého môže mať pre svedka vážne (napr. finančné) dôsledky a pod. Samosudca špecializovaného trestného súdu preto postupoval v súlade so stavom veci a zákonom, keď vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností neuznal ospravedlnenie svedka za dostatočné a uložil mu podľa § 70 ods. 1 Trestného poriadku poriadkovú pokutu. Vzhľadom na to, že z hľadiska podmienok vymedzených v ustanovení § 70 ods. 1 Trestného poriadku pre uloženie poriadkovej pokuty nie je rozhodné len to, že svedok svoju neúčast' na určenom úkone včas ospravedlnil, ale aj to, či dôvod jeho neúčasti bol vážny a reálne existujúci (nie vymyslený). Najvyšší súd dospel k záveru, že v danom prípade boli splnené všetky zákonné podmienky na sankcionovanie neprítomného svedka poriadkovou pokutou, tak ako to vyplýva z ust. § 70 ods. 1 Trestného poriadku. K výmere uloženej poriadkovej pokuty najvyšší súd poznamenáva, že túto nemožno v danom prípade považovať za adekvátnu. Pri určovaní výmery ukladanej poriadkovej pokuty nestačí posudzovať len závažnosť zmareného procesného úkonu, ale aj sociálnu situáciu tejto osoby. Všetky tieto okolnosti musia byť vo vzájomnej proporcionálite, ktorá v konečnom dôsledku znamená pre osobu, ktorá je poriadkovou pokutou postihnutá, takú ujmu a sankciu, ktorá je pre ňu citeľná, nie však drakonická a dosiahne sa ňou sledovaný účel. Špecializovaný trestný súd postupoval len právne formalisticky, keď necitlivo určil neprimeranú pokutu svedkovi bez toho, aby prihliadol na sociálny status tohto svedka (študent A. v P., ktorý nie je zárobkovo činný) a jeho sociálne pomery. Takýto postup nezodpovedá prirodzenému a ľudskému chápaniu spravodlivosti a náležitému zohľadneniu proporcionality uloženej sankcie k sociálnym pomerom a závažnosti zmareného procesného úkonu. Na základe vyššie uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že účel, ktorý sa má dosiahnuť uložením poriadkovej pokuty, možno docieľiť i pokutou v nižšej výmere, ktorá zohľadňuje sociálne pomery svedka. S ohľadom na uvedené okolnosti najvyšší súd napadnuté uznesenie podľa § 194 ods. 1 písm. a/ zrušil a sám vo veci rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.